

Tätä Suomi tarvitsee

Aki Kangasharju

Toimitusjohtaja, ETLA

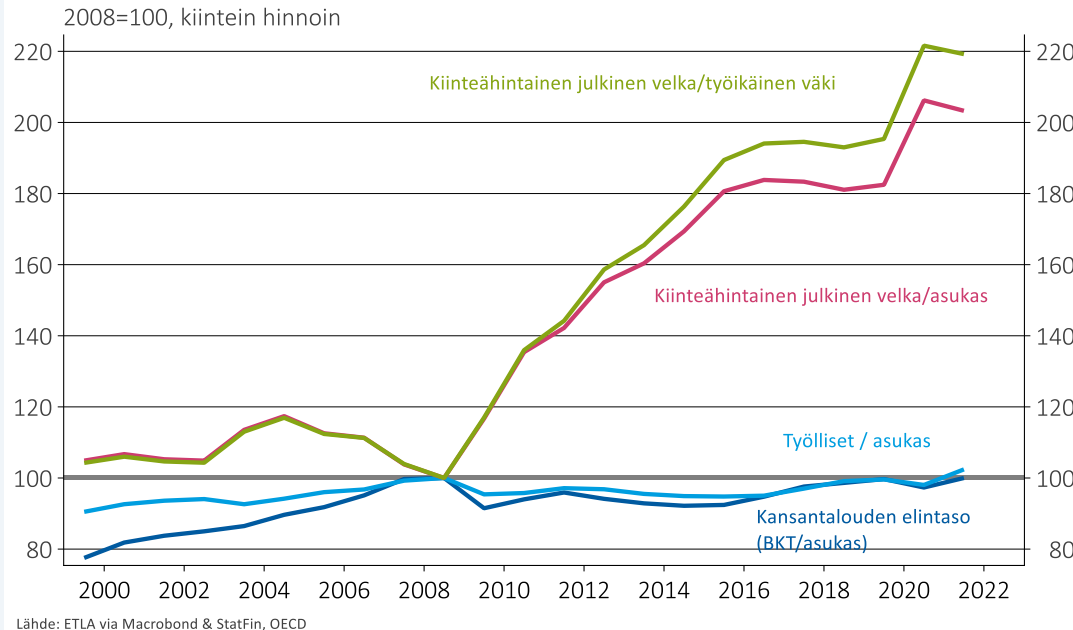
Muistioita hallitukselle

24.10.2022

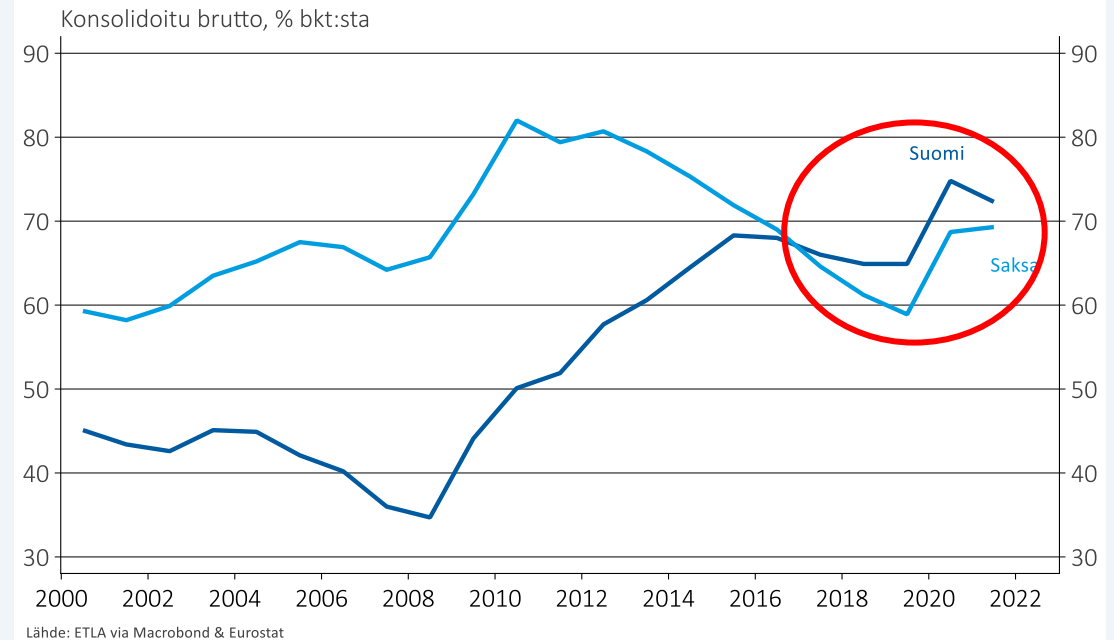

Puskurit syöty, velan vaarat kasvussa

Elintaso ja velka

Julkinen velka

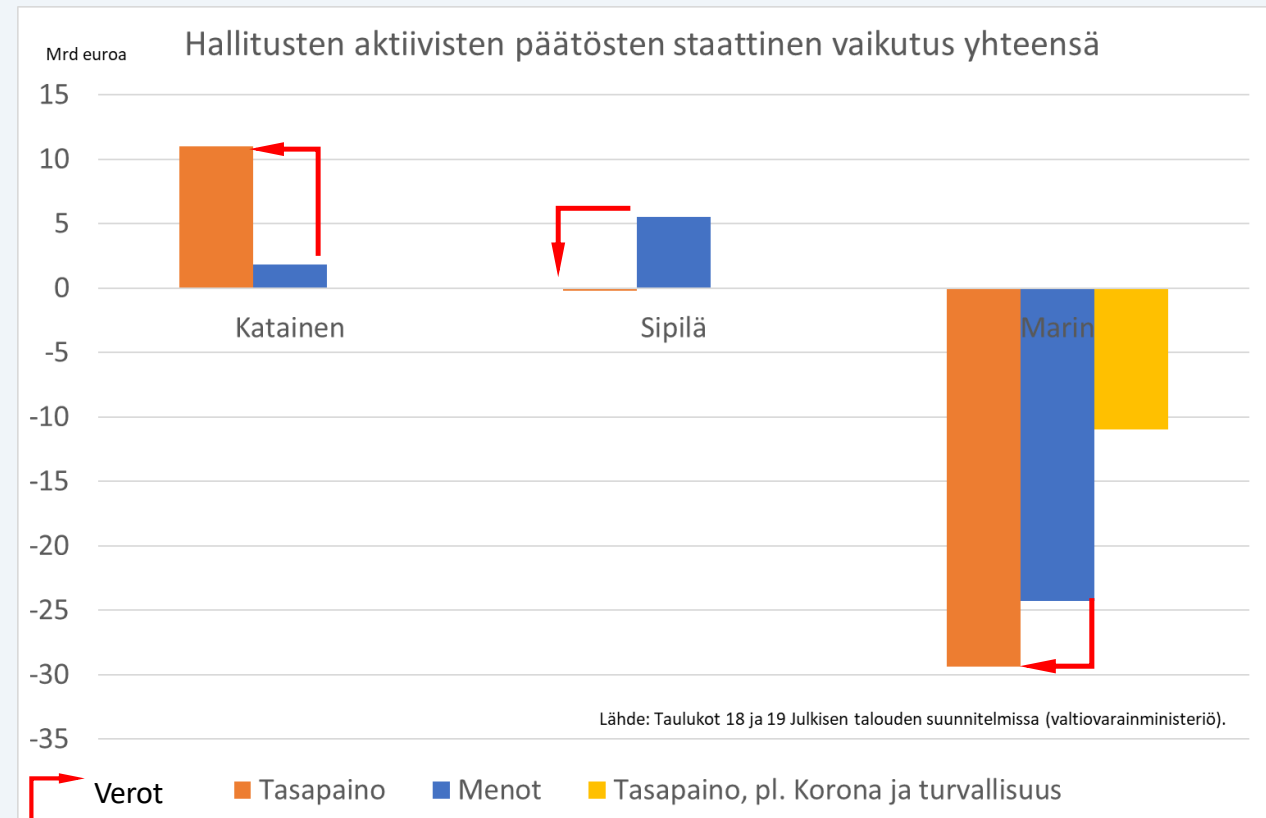
Muutos finanssipoliittiseen linjaan

Tavoite 1

- Aktiivisten menolisäysten lopetus

Tavoite 2

- Sopeutusohjelma
- Kansliapäällikkö Majanen (13.9.2022):
 - 10 mrd kahdessa vaalikaudessa
 - Talouskasvu, menot, verot

Menot ja julkisen talouden rakenne

Suorat säästöt

- Ansiosidonnaisen keston puolitus
- Lukukausimaksut korkeakouluihin
- Eläkekertymä pois opiskelusta ja työttömyydestä
- Toinen samantasoinen aikuiskoulutus maksulliseksi
- ...

Rakennetoimet julkisella sektorilla

- Tehtävien vähentäminen
- Julkisen sektorin tuottavuus

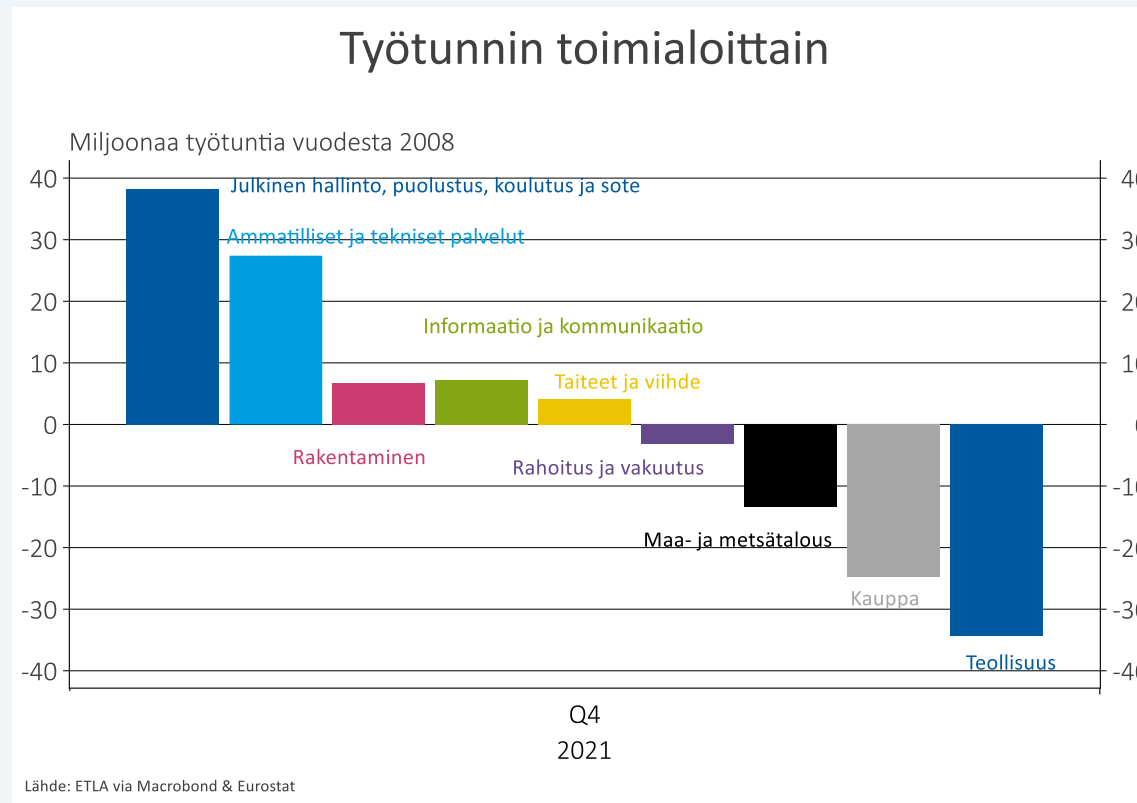

Kuvio 1. Kuntien lakisääteisten tehtävien lukumäärä. Lähteet: Finanssineuvos Anne-Marie Välikankaan kolumni valtioneuvoston verkkosivuilla 22.2.2021 ja Hiironniemi (2013). *) Viimeisimmän havainnon tiedonkeruu poikkeaa aiemmista.

Verotus

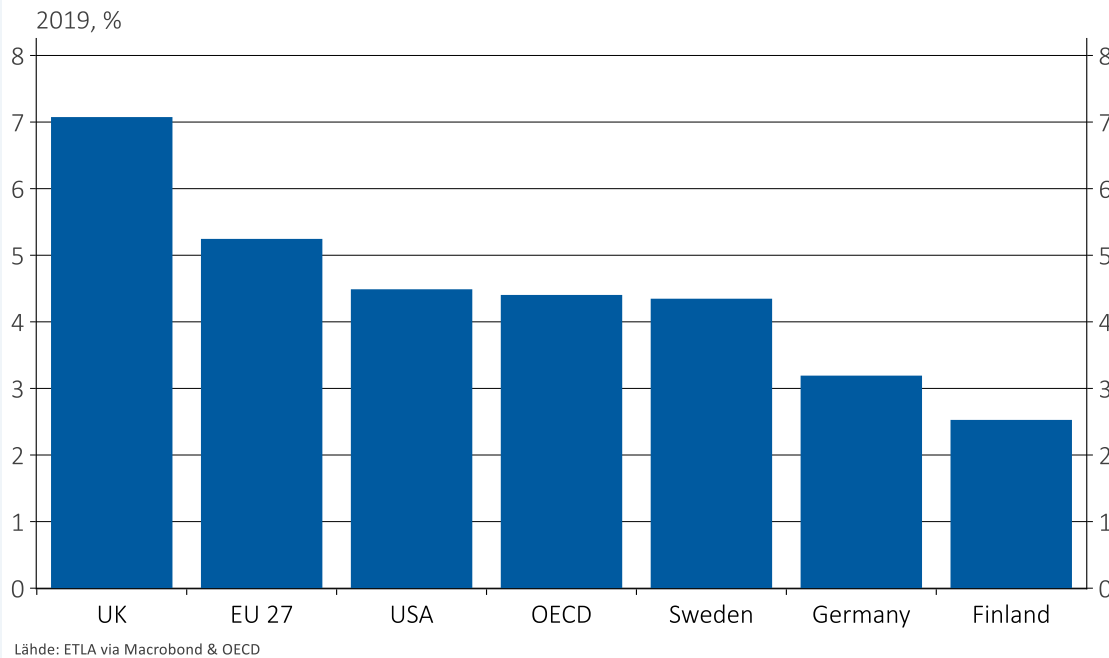
- Verotuksen haitat kasvavat verotuksen tason noustessa (Aghion ym. 2016, Cevik ja Miryugin 2019, Jaimovich ja Rebelo 2016)
- Jos veroja joudutaan kuitenkin nostamaan
 - Maapohjan vero
 - Hyvätuloisten enemmän käyttämien palveluiden alv-helpotukset (nostetaan näiden alv-kantaa).
 - Vihreä verouudistus

Kasvu-visio ikääntyvälle Suomelle!

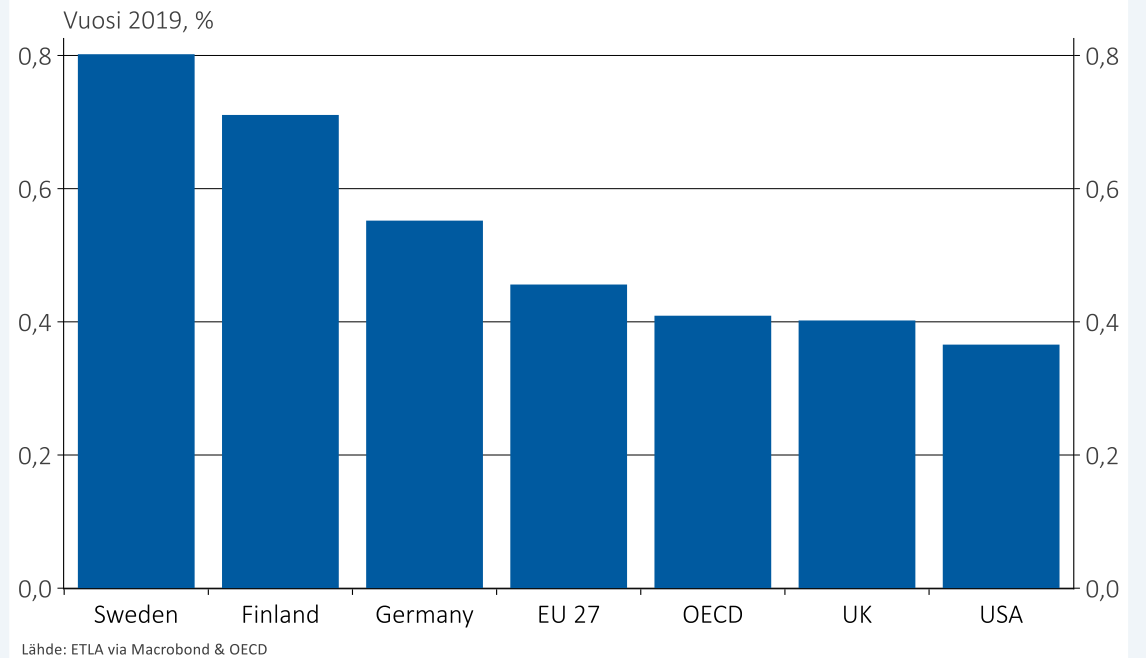

Esimerkkiä parlamentaarisesta TKI-laista

Yritysten T&K - julkisen rahoituksen osuus

Korkeakoulujen T&K per BKT

Kannustimet kuntoon 1.

Investoinnit

- yritysten t&k-tuki on nostettava OECD-maiden keskitasolle,
- suorat tuet kohdennetaan suurille yrityksille ja verotuet pk-sektorille

Vihreä siirtymä

- hiilipäästöjen hinnoittelun tehostaminen laajentamalla päästökauppaa ja vähentämällä fossiilisten polttoaineiden ja hiilipäästöjä kasvattavan maankäytön tukia
- energiakriisin tulonjakovaikutusten lieventäminen väliaikaisilla tuilla, jotka eivät heikennä kannusteita vihreään siirtymään ja energiansäästöön

Julkisen talouden suunnittelu

- valtion menokehys on johdettava pitkän tähtäimen velkatavoitteesta ja sen noudattamiseen sitoutuminen

Kannustimet kuntoon 2.

Osaaminen

- korkeakoulujen aloituspaikkojen lisääminen
- aikuiskoulutuksen uudelleenkohdentaminen
- maltilliset lukukausimaksut ja mahdollisuus opintolainojen armahdukseen

Maahanmuutto

- määräaikainen tuloverotuksen kevennys kaikille maahan muuttaville ulkomaalaisille asiantuntijoille ja tutkimus- ja kehitystyöhön tuleville
- työperäisen maahantulon lupaprosessien sujuvoittaminen ja keventäminen

Työmarkkinat

- ansiosidonnaisen keston puolitus
- työtulovähennyksen korotus ja korkeimman marginaaliveron alentaminen
- Päivähoitomaksujen alentaminen ja kotihoidon tuen keston lyhentäminen

Tietoisku työmarkkinoiden kannustimista

Päivi Puonti

Muistioita hallitukselle

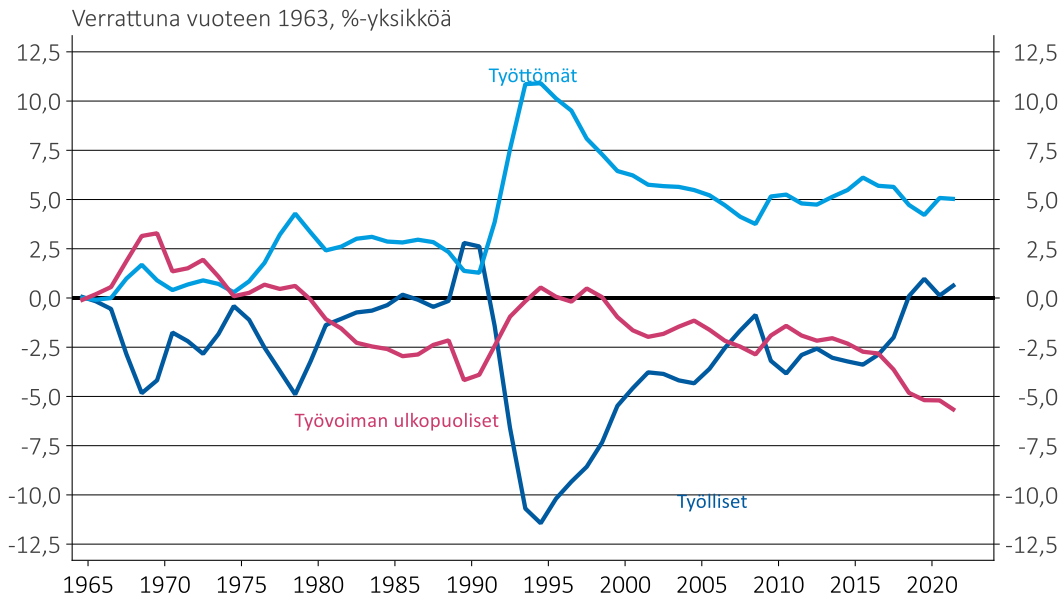
24.10.2022

Ennustepäällikkö, ETLA

A decorative graphic at the bottom of the slide consisting of a series of vertical bars of varying heights and shades of blue, resembling a bar chart.

Kannustimet ja työmarkkinat

Työmarkkinat suhteessa työikäisiin

Lähde: ETLA via Macrobond & OECD

Taulukko L13 Ominaisuudet tarkastellussa väestössä vuonna 2021, %

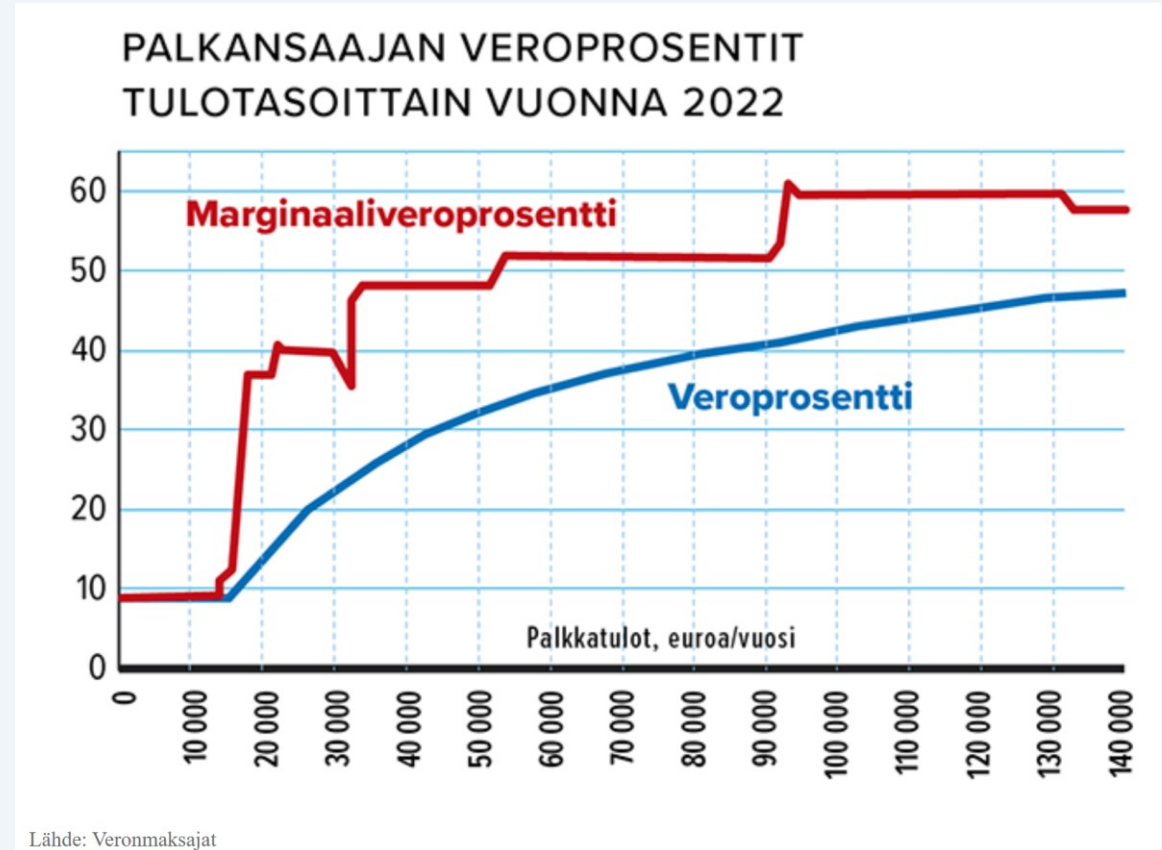
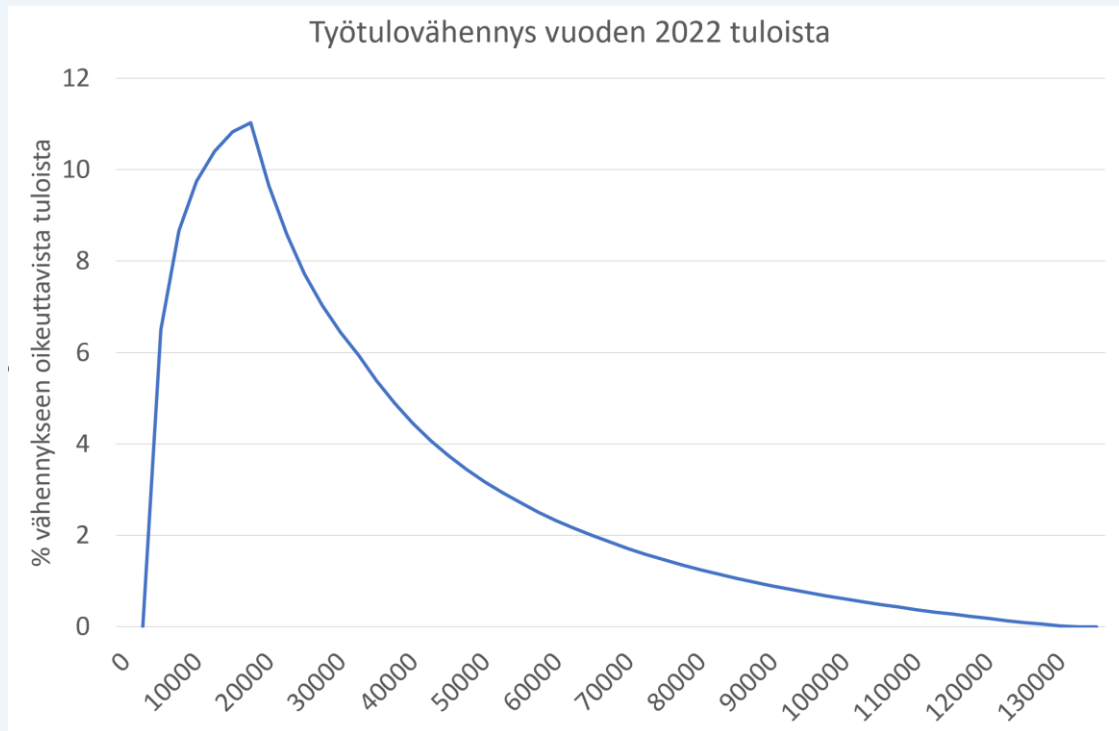
	Kaikki*	Työttömät	
		Ansiopäivärahan saajat	Peruspäivärahan tai työmarkkinatuen saajat
Miehet	49,1	46,7	50,5
Naiset	50,9	53,3	49,5
18-30-vuotiaat	20,3	12,6	28,1
30-50-vuotiaat	49,1	44,9	47,2
50-64-vuotiaat	30,6	42,5	24,7
Perusasteen koulutus	12,0	12,8	29,3
Keskiasteen koulutus	46,8	55,0	51,7
Korkeakoulutus	41,2	32,3	19,0
Lapseton	53,8	59,2	63,6
Alle 3-vuotiaita lapsia	9,6	5,7	5,6
0-7-vuotiaita lapsia	18,4	13,5	14,5
Saanut asumistukea	15,6	14,5	59,3
Saanut toimeentulotukea	7,5	6,0	43,3
Tuloluokka I	8,7	5,1	35,6
Tuloluokka II	6,8	8,6	23,1
Tuloluokka III	7,3	12,1	13,6
Tuloluokka IV	8,2	12,7	9,1
Tuloluokka V	9,5	12,6	6,2
Tuloluokka VI	10,5	12,7	4,4
Tuloluokka VII	11,3	11,4	3,1
Tuloluokka VIII	12,2	10,4	2,4
Tuloluokka IX	12,9	8,7	1,6
Tuloluokka X	12,7	5,8	1,0
Lukumäärä**	2 540 000	208 500	291 500

* Työttömät, työlliset ja kotihoidontuen saajat.

** Väestötasolla.

Lähde: ETLA (2022)

Työtulovähennys ja korkein marginaalivero

Tietoisku osaamisen kehittämisestä

Antti Kauhanen

Tutkimusjohtaja, ETLA

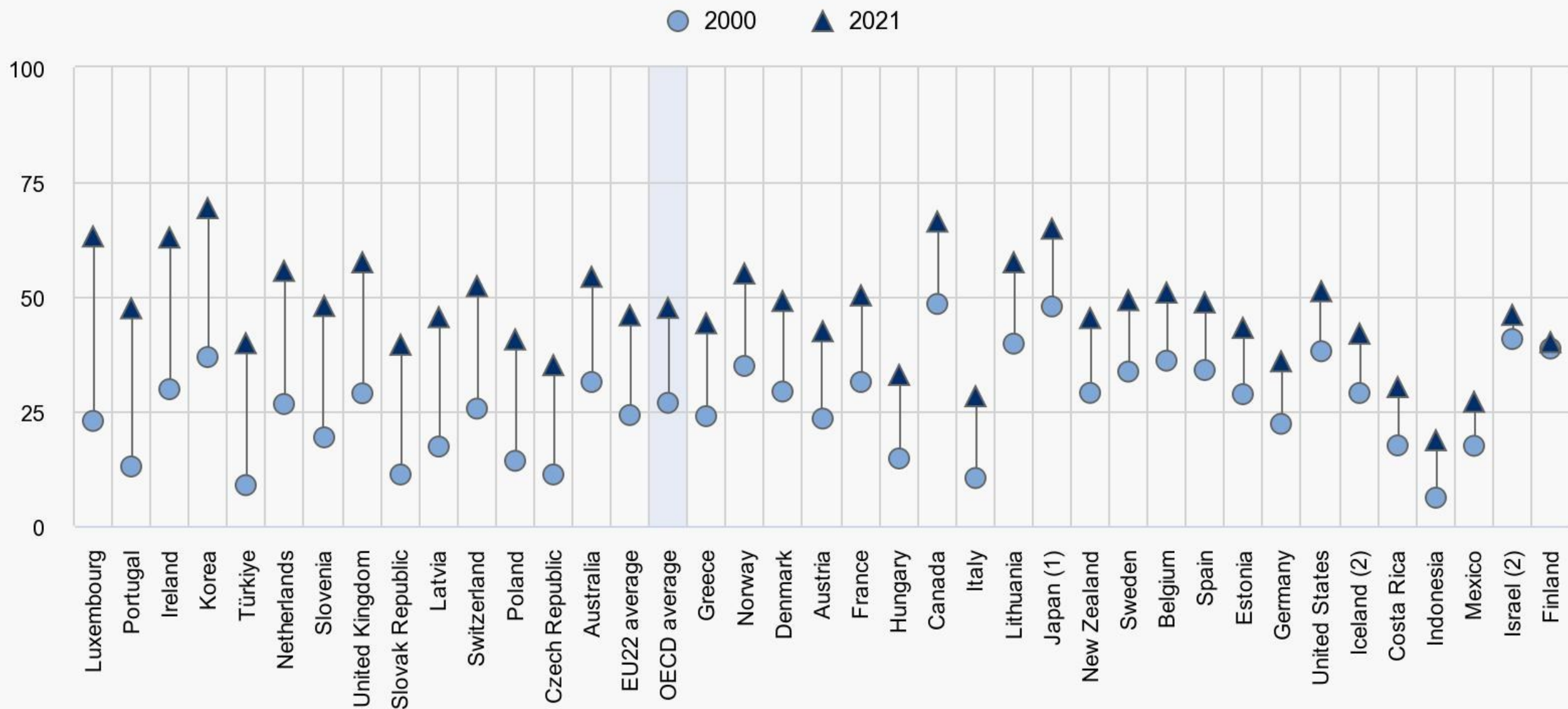
Muistioita hallitukselle

24.10.2022

Figure A1.1. Trends in the share of tertiary-educated 25-34 year-olds (2000 and 2021)

In per cent

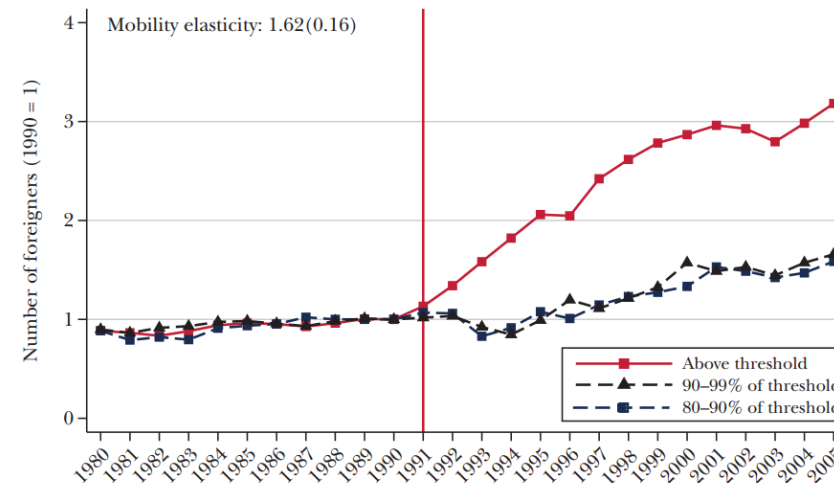
Lähde: OECD (2022), Education at a Glance.

Maahanmuutto

- Lähdeveron laajennus maahan tuleville osaajille
- Ulkomaisten opiskelijoiden parempi integraatio Suomeen
- Lupaprosessien sujuvoittaminen

Figure 3

Migration Effects of the Danish Tax Scheme

Note: Originally produced by Kleven et al. (2014). The 1992 Danish tax reform, represented by a red vertical line, introduced a preferential tax scheme for foreign workers with earnings above an eligibility threshold, arriving in Denmark in or after 1991. The figure reports the evolution of the number of foreigners with earnings above the eligibility threshold from 1980 to 2005. It also reports the evolution of the number of foreigners in two control groups: individuals with earnings between 80 and 90 percent of the threshold and those with earnings between 90 percent and 99 percent of the threshold. All series are normalized to one in 1990, and numbers are weighted by duration of stay during the year for part-year foreign residents.

Lähde: Kleven, H., Landais, C., Muñoz, M. ja Stantcheva, S. (2020). *Taxation and migration: Evidence and policy implications. Journal of Economic Perspectives*, 34(2), 119-142.

Tietoisku investoinneista ja vihreästä siirtymästä

Tarmo Valkonen

Muistioita hallitukselle

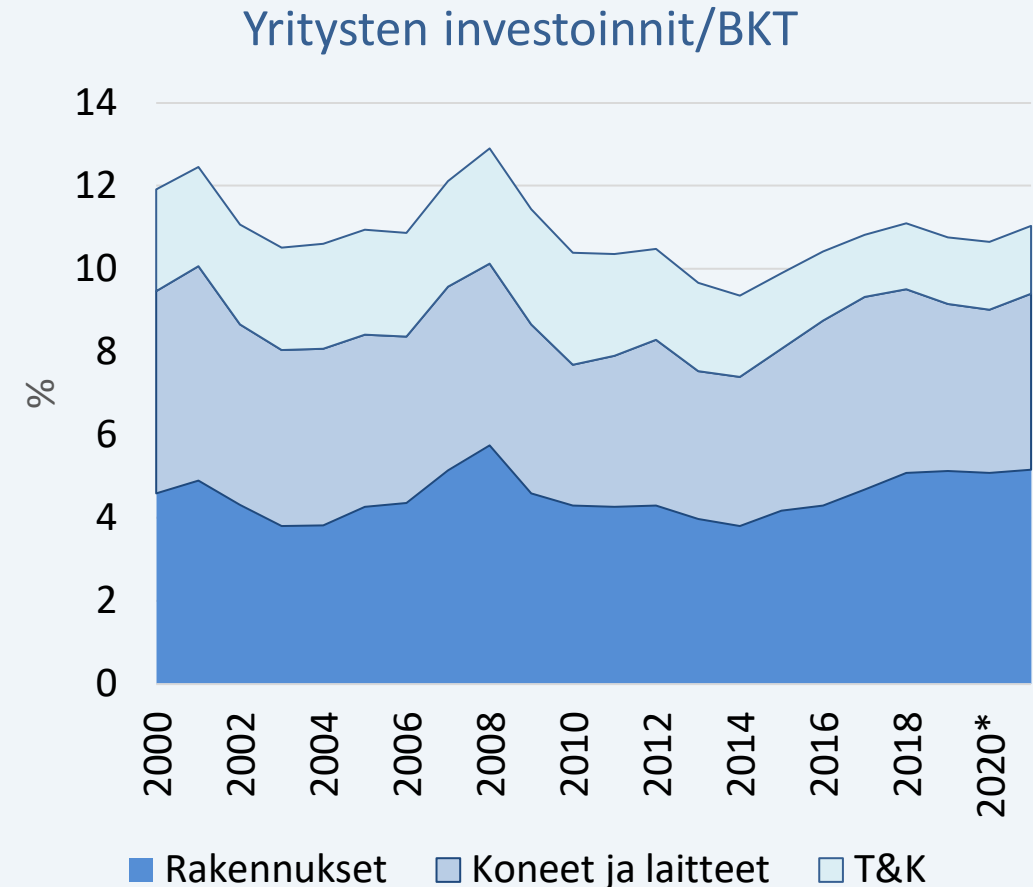
24.10.2022

Tutkimusneuvonantaja, ETLA

Lisää vihreää t&k:ta

- Vihreä siirtymä edellyttää investointeja puhtaaseen energiaan, infraan, osaamiseen ja teknologiaan.
- Siirtymää ohjataan hinnoilla, sääntelyllä ja tuilla, mutta energiakriisi on tehnyt siirtymästä kallista ja hankalasti hallittavaa.
- T&k:n verotuki antaa markkinoiden valita teknologian ja sopii pk-sektorille ja erityisesti uusille yrityksille.
- Suoralla tuella, joka sopii paremmin suurille yrityksille, voidaan suunnata t&k:ta.
- Vihreän t&k:n yhteiskunnallinen tuotto on potentiaalisesti suuri.

Finanssipolitiikan ankkurointi

Tero Kuusi

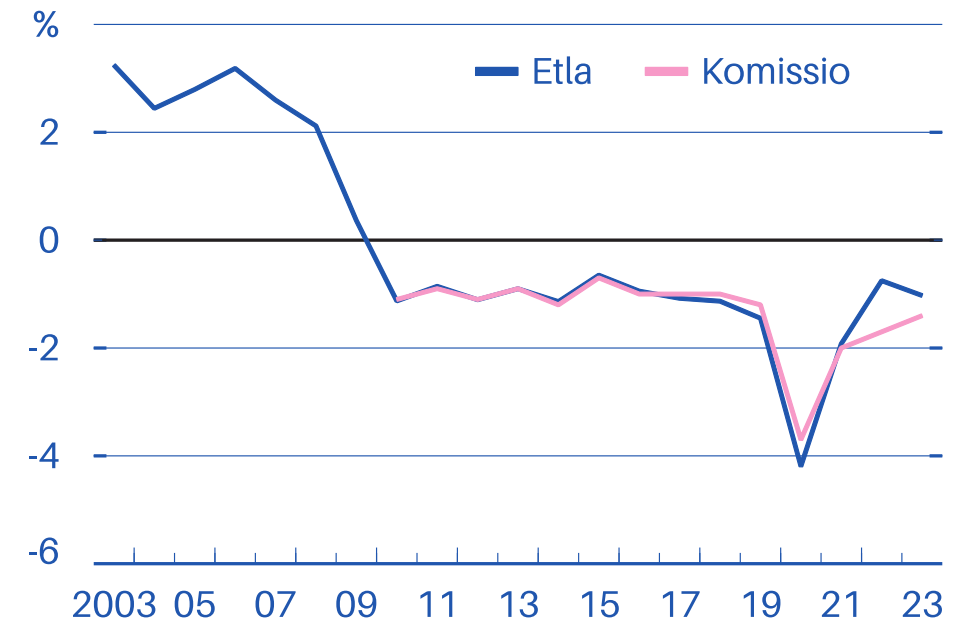
Finanssipolitiikan säännöt

Suomen FIPO on kroonisesti alijäämäistä.

Koronaviruksen iskemisen jälkeen FIPO-säännöt taka-alalla

- Jäähylä olevat EU-säännöt ovat epäonnistuneet finanssipolitiikan ohjaamisessa.
- Myös kotimaiset säännöt joustaneet: Marinin hallituksen menokehysten korotus heikensi uskottavuutta.

Rakenteellinen budjettitasapaino

Lähde: Etlan syksyn ja EU:n komission kevään 2022 ennusteet.

Uudistukset

VALTIONTALouden MENOKEHYS

- Selkeytettävä, millä ehdoin poikkeamia voidaan tehdä
- Ulkopuolelle siirrettyjä menoja voidaan ottaa mukaan
- Kehykselle selkeämpiä pitkän aikavälin tavoitteita

EU SÄÄNNÖT

- Kehyksen ja EU-sääntöjen yhteyttä vahvistettava
- EU-säännöissä esille pitkän aikavälin velkakestävyys
- Valvonta kansallisesti ja tehokkaammilla mittareilla